

Henning Holten, búskaparfrøðingur:

Tit kunnu og mugu spara nógv meira

Vilja tey, sum eiga pengar og tey fast. løtnu ikki bera sín part av byrðunum, so verða øll hini noydd at bera so mikið meira. Vandi er tá fyri, at ungdomurin fer av landinum og kemur ongantíð heimaftur sigur Henning Holten, búskaparfrøðingur og fyrrverandi limur í Ráðgevandi Nevndini hjá danska forsætismálaráðnum.

-Tað er mín greiða sannføring, at tað ber til at spara meira. Almenni sektorurin tolvir væl, at tað verður spart munandi meira. Tað tit higartil hava spart eru bert smáting. Veruleikin er, at tit

hava ikki framt serliga viðgongdar sparingar enn heldur Henning Holten, búskaparfrøðingur.

Antin landsstýrið velur at hækka skattirnar ella fremja skerjingar, so verður avleiðingin, at onkur fer at hava færri pengar um hendi. Og tað er greitt, at skulu tað finnast 400 mill. kr., so vilja avleiðingarnar úti í samfelagnum bliva nógv stórrar sigur Henning Holten og hugsar her um tað vælkenda kavabólts-effektina.

So leingi kavabólturinn rullar omaneftir við stórra og størri ferð koma avleiðingarnar at merkjast so mikið harðari. Og henda stóran heldur hann fer at standa við í eina tíð enn. Tað er tí sera umráðandi, at byta byrðarnar javnt.

-Vilja t.d. tey, sum eiga nakað, vera við til at byta við hini, vilja tey fastlöntu góðtaka at bera ein part av byrðunum osfr. Men vilja hesir bólkir ikki vera við til at bera stórra part av kreppuni, so verður endin tann, at øll hini og her ikki minst ungdomurin verða trýst upp í ein krók og einki annað hava at velja í enn at fara av landinum.

Henning Holten heldur tí, at verða ikki skerjingar framdar í almenna sektorinum, so verður tað restin av fólkinum, sum kemur at bera relativt stórra byrðar.

Presse citronen

Hann heldur annars ikki, at almenna umsitingin í Føroyum er ovurstór sammeta vit við onnur lond ella at vit hava ov nógv byrokrati. Men soleiðis sum stóðan er í dag, so eru tit noydd til at minka um henda sektorin. Tit mugu "presse citronen" alla staðni, og onkustaðni mugu tit til at skera veruliga djúpt.

Henning Holten vísir annars á, at allar royndir

aðrastaðni vísa, at almenni sektorurin er sera trekur at fremja sparingar. Hann ger tað ikki sjálvboðin. Bert um hann verður trýstur til tað, og tað er neyðugt beint nú. Tá restin av samfelagnum er í trupulleikum, so er tað einki lógið í tí at skerja almenna sektorin.

Dupultfunktiónir

Og fyri at vísa, at føroyingar hava ikki gjørt serliga nógv burtur úr sparingum vísir Henning Holten á eitt dømi. Tað snýr seg um triggjar almennar stovnar, sum allir hava ssama arbeidssøki, nevnliga ídnaðarmenning.

Talan er um ídnaðargrunnin, Menningargrunnin og Menningarstovuna, sum allir arbeida við vinnulívsstuðuli, hóast teir lítið og einki hava at gera longur. Her átti at borið til at lagt saman og spart nakað av almennum út-reiðslum.

Henning Holten heldur ikki, at nakar vandi er fyri, at Føroyar enda í botninum á fjórðu divisióin, fyri tað um samfelagið alt sparir. Føroyar eru sum so eitt av ríkastu londunum í heiminum, tá hugsað verður um, hvussu væl landið er útbýgt.

Ognarskattur

Men tað skulu takast tøk og her heldur Henning Holten, at tað privata kann bera stórra part av byrðunum eisini. Hann heldur nevnliga, at skattaskipanin í Føroyum kundi verið broytt, soleiðis at ognarskattur kom í gildi. Tað vildi verið náttúrligt at havt slíkan skatt í Føroyum eisini, tá øll onnur lond hava tað.

Nú er tað so upp til føroysku politikararnar at avgera, hvat skal henda. Og taka teir ikki nøkur viðgongd stig nú, so fer hetta at koma øllum sam-

felagnum tvífalt aftur um brekku um stutta tíð.

Henning Holten vísir á, at í avtaluni millum landsstýrið og dansku stjórnina í sambandi við Sjóvinnubankan stendur einki um, hvat skal skerjast ella sparast í Føroyum.

Ábyrgdin liggur hjá politikarunum

Tað er tí í prinsippinum nú upp til føroyingar sjálvar at taka ábyrgd av, hvat skal sparast. Men finna vit ikki út av hesum, so verða tað útlendingar, sum koma at gera tað fyri okkum.

-Og tí er avbjóðingin her og nú at finna fram til, hvar skal sparast, soleiðis at ein ikki kemur at verða nógv verri fyri enn onnur lond.

Henning Holten heldur tað annars vera sera lógið, at føroyingar als ikki tosa um, hvussu ein kann fáa fleiri fólk í arbeiði í framtíðini.

-Tað rætta var møgulega, at tit skóru almenna sektorin so mikið nógv, at pengar eisini vóruð eftir til at gera lógur í nýggjar-ar-beiðspláss í framlæðandi vinnuni.

Henning Holten heldur annars ikki, at føroyingar eru farnir undir fremmanda umsiting enn. Tað veldst alt um vit megna at finna skerjingar á figgjarlógini.

jan

Ikki ráðiligt at fara uppí EF:

Men føroyingar spælt síni kort sera vánaliga

Henning Holten heldur ikki, at føroyingar eiga at fara uppí EF soleiðis sum fiskivinnupolitikurinn hjá EF er í dag. Hann verður nevnliga eins og landbúnaðarpolitikurinn altur stýrdur úr Bruxelles.

-Tað er ein alt ov stór risiko hjá einum landi sum Føroyum nú at gerast limur í EF - út frá júst hesi sannroynd, og so leingi eingin veit, hvussu framtíðar fiskivinnupolitikurinn hjá EF fer at siggja út eftir ár 2003, tá núverandi skipanin gongur út. Tí er tað ikki ráðiligt at fara upp í.

Ílla samráðst

Men Henning Holten heldur ikki, at føroyingar hava borið seg rætt at í samráðingunum við EF.

-Tit hava taktiskt borið tykkum skeivt at ikki at hava verið saman

við EFTA-londunum, tá tey hava samráðst við EF. Tey hava nevnliga fingið eina sáttmála, sum ikki fevnir um fiskiveiðumráðið, og eg haldi ein slíkur sáttmáli sum EOS-sáttmálin hevði gagnað tykkum meira.

Annars heldur hann, at føroyingar høvdu kunnað fingið meira burtur úr, um teir fóru meira hóvliga fram í samráðingunum.

-Høvdu føroyskir politikarar verið klókir, so høvdu teir sagt EF, at Føroyar ynskja hava EF-limaskap, men ikki soleingi sum verandi fiskivinnupolitikur stendur við.

-Tað er ikki serliga smart fyrst at fara niður til Bruxelles og siga, at tit hava ongan áhuga í at gerast limir, men bara krevja at fáa hetta og hatta.

jan

Gerid iløgur í nýggj arbeiðs-pláss!

-Alt ov lítið verður tosað um at fáa fleiri fólk í arbeiði í Føroyum. Um tit ikki fara at umhugsa at byta byrðarnar meira javnt og rimuliga og eisini gera okkurt fyri at skapa framtíðar møguleikar, so verður úrslitið, at nógv ungfólk fara at flyta av landinum.

-Og varar kreppan leingi, so fara hesi ungu als ikki at koma heimaftur sigur Henning Holten, búskaparfrøðingur, sum ivast stórliga í, um gongdin fyrr, tá føroyingar eitt skifti fluttu til Íslands men seinni komu heimaftur, fer at endurtaka seg. Vil illa til, so venda tey als ikki heimaftur sigur hann.

-Det går over min forstand, at man ikke har respekt for, at man riskikerer at miste alle de unge, sigur danski búskaparfrøðingurinn, sum heldur, at føroyingar als ikki hava tikið henda spurningin nógv álvarsliga.

jan